

2020/2129(INL)

26.10.2020

LAUSUNTO

kansainvälisen kaupan valiokunnalta

oikeudellisten asioiden valiokunnalle

suosituksista komissiolle yritysten huolellisuusvelvoitteesta ja
vastuuvollisuudesta
(2020/2129(INL))

Valmistelija (*): Bernd Lange

(Aloite – työjärjestyksen 47 artikla)

(*) Valiokuntien yhteistyömenettely – työjärjestyksen 57 artikla

PA_INL

EHDOTUKSET

Kansainvälisen kaupan valiokunta pyytää asiasta vastaavaa oikeudellisten asioiden valiokuntaa

- sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:
 1. korostaa, että valtioiden velvollisuutena on suojella ja turvata ihmisoikeuksia ja että yrityssektorilla on velvollisuus kunnioittaa niitä; antaa tunnustusta tähänastisista ponnisteluista, myös maailmanlaajuisesti toimivien yritysten toteuttamista toimista, ja panee merkille vapaaehtoisten huolellisuusvelvoitealoitteiden sekä avoimuutta ja raportointia koskevien vaatimusten lisääntymisen; pitää valitettavana toimitusketjun sosiaali-, ympäristö- ja ihmisoikeusalan huolellisuusvelvoitteen täytäntöönpanon nykyistä alhaista tasoa; panee merkille, että ihmisoikeus- ja ympäristönormien rikkominen on edelleen laajalle levinnyttä ja että on selvää näyttöä siitä, että eräät eurooppalaiset yritykset eivät noudata minkäänlaista huolellisuusvelvoitetta toimitusketjuissaan, mikä käy ilmi komission tutkimuksesta due diligence -vaatimuksista toimitusketjussa; korostaa, että yritysten huolellisuusvelvoite on sisällytetty yhä useammin jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, ja toteaa, että huolellisuusvelvoite voi parantaa kilpailukykyä; suhtautuu tässä yhteydessä myönteisesti komission julkiseen sitoumukseen esittää lainsäädäntöaloite vuonna 2021 ja korostaa, että yritysten huolellisuusvelvoitteen olisi oltava osa tulevaa EU:n kauppapolitiikan uudelleentarkastelua;
 2. on näin ollen vakuuttunut siitä, että koko toimitusketjun kattavaa pakollista EU:n tason horisontaalista huolellisuusvelvoitetta sisämarkkinoilla toimiville EU:n ja ulkomaisille yrityksille koskeva lainsäädäntö on tarpeen YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi, hyvän hallinnon edistämiseksi ja jäljitettävyyden ja vastuuvollisuuden lisäämiseksi globaaleissa toimitusketjuissa, EU:n kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistamiseksi luomalla tasapuoliset toimintaedellytykset ja kolmansien maiden sellaisten epäoikeudenmukaisten kilpailuetujen vähentämiseksi, jotka johtuvat alhaisemmista suojelunormeista sekä sosiaalisesta ja ympäristöön liittyvästä polkumyynnistä kansainvälisessä kaupassa; korostaa, että on otettava huomioon haittariski pikemminkin kuin yrityksen koko ja samalla pidettävä mielessä suhteellisuusperiaate;
 3. kehottaa komissiota tekemään perusteellisen vaikutustenarvioinnin siitä, kuinka laajasti tulevaa huolellisuusvelvoiteasetusta olisi sovellettava toimitusketjuihin, jotta sillä olisi todellinen vaikutus ihmisoikeuksien ja ympäristön turvaamiseen, ja tekemään yksityiskohtaisen analyysin yritysten ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) hallinnollisesta taakasta, EU:n yritysten tuottamasta lisäarvosta, niiden työllistämisaikutuksesta ja niiden toiminnasta kansainvälisillä markkinoilla;
 4. muistuttaa, että EU:n taloutta koettelee 30-luvun laman jälkeen pahin maailmanlaajuinen talouskriisi, joka on iskenyt erityisen ankarasti yrityksiin kaikkialla Euroopassa; korostaa, että erityisesti tällä hetkellä ei pitäisi tehdä

taloudellisesti rajoitettavia tai vahingollisia lainsäädäntöaloitteita, kuten aloitteita, jotka aiheuttavat suurempia hallinnollisia rasitteita tai oikeudellista epävarmuutta;

5. muistuttaa, että huolellisuusvelvoitteella olisi pyrittävä tunnistamaan, ehkäisemään, lievittämään ja korjaamaan ihmisoikeuksien ja työntekijöiden oikeuksien loukkauksia sekä ympäristönormien rikkomisia parantamalla keskeisten työntekijöiden oikeuksien ja ympäristönormien, Pariisin ilmastositoumukset mukaan lukien, noudattamista koko toimitusketjussa ja vahvistamalla näin toimitusketjuja ja välttämällä kansainvälisen kaupan häiriintymistä; on vakuuttunut siitä, että huolellisuusvelvoite tuo lisää varmuutta ja avoimuutta Euroopan unionin ulkopuolisista maista hankintoja tekevien yritysten toimituskäytäntöihin ja auttaa suojelemaan kuluttajien etuja varmistamalla tuotteiden laadun ja luotettavuuden ja että sen pitäisi johtaa vastuullisempiin hankintakäytäntöihin ja pitkän aikavälin toimittajasuhteisiin yrityksissä; korostaa, että YK:n ohjaavissa periaatteissa ja monikansallisia yrityksiä koskevissa OECD:n toimintaohjeissa todetaan oikeussuojan saatavuuden ja uhrien tilanteen korjaamisen tarve; korostaa, että EU:n tulevaan lainsäädäntöön olisi myös sisällytettävä tehokkaita täytäntöönpanomekanismeja ja siinä olisi annettava uhreille mahdollisuus käyttää unionin valitusmekanismeja; on vakuuttunut siitä, että ihmisoikeuksia koskevan huolellisuusvelvoitteen olisi perustuttava haittavaikutusten välttämisen periaatteeseen, sen olisi täydennettävä olemassa olevia itsesääntelyaloitteita ja vapaaehtoisia aloitteita ja sitä olisi pidettävä dynaamisena jatkuvana parannusprosessina; katsoo, että tulevalla EU:n asetuksella olisi tuettava yrityksiä niillä yrityksinä olevien velvoitteiden hoitamisessa ja täyttämässä ja se olisi mukautettava täysin kaikkiin nykyisiin alakohtaisiin due diligence- ja raportointivelvoitteisiin, kuten muiden kuin taloudellisten tietojen julkistamista koskevaan direktiiviin, ja sen olisi oltava johdonmukainen asiaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön kanssa; kehottaa komissiota arvioimaan, voitaisiinko nykyisiä säännöksiä päivittää tai korvata; korostaa, että kansainvälisessä kaupassa huolellisuusvelvoitteesta ja vastuullisesta hankinnasta on tultava tavanomainen käytäntö kaikenkokoisten toimijoiden liiketoiminnassa; toteaa, että rajatylittävän liiketoiminnan koossa ja monimutkaisuudessa ja yrityksillä toimitusketjuissa olevassa asemassa on eroja ja että tämä on otettava huomioon kaikissa tulevissa huolellisuusvelvoitevaatimuksissa;
6. suhtautuu myönteisesti siihen, että toimialakohtaisista aloitteista, kuten puutavara-asetuksesta, metsälainsäädännön soveltamisen valvontaa, metsähallintoa ja puukauppaa koskevasta FLEGT-toimintasuunnitelmasta ja kidutuksen vastaisesta asetuksesta ja etenkin konfliktialueiden mineraaleja koskevasta asetuksesta, on tullut kohdennetun ja sitovan toimitusketjuja koskevan huolellisuusvelvoitelainsäädännön esikuva, ja toteaa, että niissä eurooppalaisille yrityksille asetetaan velvoitteita, jotka liittyvät niiden hallinnointijärjestelmiin, riskinhallintaan, riippumattomiin kolmannen osapuolen tarkastuksiin ja tietojen julkistamiseen;
7. muistuttaa, että komissio on ehdottanut valmisvaatealaa koskevan kattavan strategian kehittämistä osana uutta kiertotalouden toimintasuunnitelmaa; toteaa, että sisällyttämällä siihen huolellisuusvelvoitetta ja sosiaalista vastuuta koskevat yhdenmukaiset normit voitaisiin antaa esimerkki yksityiskohtaisemman lähestymistavan soveltamisesta tietyllä alalla; kehottaa komissiota ottamaan

käyttöön edelleen alakohtaista EU:n pakollista huolellisuusvelvoitelainsäädäntöä, joka koskee esimerkiksi metsäalaa ja ekosysteemeihin liittyviä riskejä aiheuttavia hyödykkeitä sekä valmisvaatealaa;

8. suhtautuu myönteisesti tähän mennessä kansainvälisellä tasolla tehtyyn työhön; on vakuuttunut siitä, että tulevan huolellisuusvelvoiteasetuksen olisi perustuttava YK:n ohjaaviin periaatteisiin, monikansallisia yrityksiä koskeviin OECD:n toimintaohjeisiin ja niihin liittyviin vastuullista liiketoimintaa koskeviin OECD:n due diligence -ohjeisiin, ILO:n keskeisissä yleissopimuksissa ja monenvälisissä ympäristösopimuksissa (kuten ilmastonmuutosta koskeva YK:n puitesopimus ja biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus) vahvistettuihin normeihin sekä muihin kansainvälisiin normeihin, jotka helpottavat kansainvälistä lähentymistä tulevaisuudessa, ja sitä olisi kehitettävä tiiviissä yhteistyössä yrityssektorin ja kaikkien asianomaisten sidosryhmien kanssa; toteaa, että Euroopan ulkosuhdehallinnon (EUH) laajennettuja raportteja voitaisiin käyttää yritysten itsearvioinnin vuotuisena yhteisenä perustana; panee merkille meneillään olevat neuvottelut ihmisoikeuksia koskevan oikeudellisesti sitovan YK:n välineen perustamiseksi ylikansallisia yrityksiä ja muita liikeyrityksiä varten ja kehottaa neuvostoa valtuuttamaan komission osallistumaan aktiivisesti näihin käynnissä oleviin neuvotteluihin;
9. toteaa, että yli 95 prosenttia Euroopan yrityksistä on pk-yrityksiä ja että meneillään olevan covid-19-pandemian taloudelliset seuraukset vaikuttavat suhteettomasti pk-yrityksiin; korostaa, että tulevassa huolellisuusvelvoitelainsäädännössä on sovellettava suhteellisuusperiaatetta analysoitaessa ja arvioitaessa pk-yritysten kapasiteettirajoitteita, hallinnollisia kustannuksia ja rasitteita ja otettava samalla huomioon, että huolellisuusvelvoite on riskiperusteinen; toteaa, että sertifioidut toimialajärjestelmät tarjoavat pk-yrityksille mahdollisuuksia yhdistää ja jakaa tehokkaasti vastuita; toteaa, että komission on arvioitava ja valvottava sertifioituja järjestelmiä sekä tunnustettava ne; korostaa, että sosiaalinelämäkohtiin keskittyviä tarkastuksia on säänneltävä paremmin; korostaa, että on tärkeää toteuttaa vaikutustenarviointi, jotta voidaan laatia säännöt, joilla vahvistetaan kilpailukykyä ja jotka ovat toimivia ja sovellettavissa kaikkiin sisämarkkinoiden toimijoihin, myös pk-yrityksiin; kehottaa komissiota välttämään päällekkäisyyttä jo olemassa olevien raportointivelvollisuuksien kanssa ja korostaa, että on tärkeää laatia yhteiset raportointikriteerit kaikille sisämarkkinoilla toimiville yrityksille; kehottaa antamaan erityistä teknistä apua Euroopan yrityksille, erityisesti pk-yrityksille, jotta ne voivat noudattaa huolellisuusvelvoitetta koskevia vaatimuksia;
10. korostaa, että yhteistyö kauppakumppaneiden kanssa vastavuoroisuuden hengessä on tärkeää, jotta voidaan varmistaa, että huolellisuusvelvoite saa aikaan muutoksia; korostaa liitännäistoimenpiteiden ja -hankkeiden merkitystä EU:n vapaakauppasopimusten täytäntöönpanon helpottamiseksi ja kehottaa luomaan vahvan yhteyden näiden toimenpiteiden ja horisontaalisen huolellisuusvelvoitelainsäädännön välille; pyytää siksi, että kauppa tukevan kehitysavun kaltaisia rahoitusvälineitä käytetään edistämään ja tukemaan vastuullisen liiketoiminnan harjoittamista kumppanimaissa, mukaan lukien tekninen tuki huolellisuusvelvoitekoulutukseen, jäljitettävyyssmekanismeihin ja

vientivetoisten uudistusten tekemiseen kumppanimaissa; korostaa tässä yhteydessä tarvetta edistää hyvää hallintotapaa;

11. panee merkille, että vapaakauppasopimukset edistävät kattavien ja täytäntöönpanokelpoisten kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien lukujensa kautta toimitusketjun huolellisuusvelvoiteprosessia; kehottaa komissiota esittämään ehdotuksia siitä, miten kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien lukujen täytäntöönpanon valvontaa voidaan tehostaa, ja käyttämään kaikkia olemassa olevia välineitä, kuten tulevaa täytäntöönpanoasetusta, vapaakauppasopimuksia, talouskumppanuussopimuksia ja yleistä tullietuusjärjestelmää, sen varmistamiseksi, että huolellisuusvelvoite valtavirtaistetaan ja pannaan täytäntöön; korostaa äskettäin nimitetyn kauppasopimusten noudattamista ja täytäntöönpanoa valvovan virkamiehen ratkaisevaa roolia huolellisuusvelvoitteen täytäntöönpanon valvonnassa; kehottaa vahvistamaan toimitusketjujen jäljitettävyyttä unionin tullikoodeksin alkuperäsääntöjen pohjalta; toteaa, että huolellisuusvelvoitetta koskeva komission lainsäädäntöehdotus kattaa kaupan kaikkien kauppakumppaneiden kanssa eikä vain niiden kanssa, joiden kanssa EU on tehnyt vapaakauppasopimuksen; korostaa, että tällaisiin kaupan välineisiin olisi sisällyttävä vahvoja valvontamekanismeja, kuten etuuskohteluun perustuvan pääsyn peruuttaminen, jos sääntöjä ei noudateta;
12. on vakuuttunut siitä, että huolellisuusvelvoitteen noudattamisen olisi oltava edellytys sisämarkkinoille pääsulle ja että toimijoita olisi vaadittava osoittamaan ja todistamaan huolellisuusvelvoitteen noudattamisen kautta, että niiden sisämarkkinoille saattamat tuotteet ovat tulevassa huolellisuusvelvoitelainsäädännössä vahvistettujen ympäristö- ja ihmisoikeuskriteerien mukaisia; kehottaa toteuttamaan täydentäviä toimenpiteitä, kuten kieltämään sellaisten tuotteiden tuonnin, joihin liittyy vakavia ihmisoikeusloukkauksia, kuten pakkotyötä tai lapsityövoiman käyttöä; korostaa, että on tärkeää sisällyttää pakkotyön ja lapsityövoiman käytön torjumista koskeva tavoite EU:n kauppasopimusten kauppaa ja kestäväää kehitystä koskeviin lukuihin;
13. pyytää, että kaupan välineet ja EU:n edustustot otetaan mukaan valvomaan sitä, miten EU:n ulkopuolella toimivat eurooppalaiset yritykset soveltavat tulevaa huolellisuusvelvoiteasetusta, muun muassa siten, että järjestetään merkityksellisiä kuulemisia oikeudenhaltijoiden, paikallisyhteisöjen, kauppakamareiden, kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja ammattiliittojen kanssa; kehottaa komissiota tekemään yhteistyötä jäsenvaltioiden kauppakamareiden kanssa, jotta voidaan tarjota verkkotyökaluja ja tietoja, joilla tuetaan tulevan huolellisuusvelvoitelainsäädännön täytäntöönpanoa;
14. korostaa, että elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden, myös ammattiliittojen, työmarkkinaosapuolten, ihmisoikeus- ja ympäristöjärjestöjen, naisjärjestöjen ja alkuperäisyhteisöjen, olisi oltava osa huolellisuusvelvoitetta koskevaa politiikkaa ja riskien ehkäisemistä ja seurantaa koskevaa merkityksellistä kuulemistä ja että uhreille olisi annettava oikeus tehdä valitus sekä turvautua valitusmekanismiin, jos toimitusketjussa tapahtuu rikkomuksia; korostaa, että monikansallisia yrityksiä koskevien OECD:n toimintaohjeiden kansallinen yhteyspiste voisi toimia myös yhteyspisteenä tulevaa lainsäädäntöä varten, ja panee

merkille, että OECD ja vapaakauppasopimusten täytäntöönpanoa seuraavat kansalliset neuvoo-antavat ryhmät ovat hyvä esimerkki kolmannen sektorin osallistamisesta;

15. korostaa, että kattavat avoimuusvaatimukset ovat olennainen osa pakollista huolellisuusvelvoitelainsäädäntöä; toteaa, että tehostettu tiedottaminen ja avoimuus antaa toimittajille ja valmistajille paremmat mahdollisuudet valvoa ja ymmärtää toimitusketjujaan ja parantaa yleisön luottamusta tuotantoon; korostaa tässä yhteydessä, että tulevassa huolellisuusvelvoiteasetuksessa olisi keskityttävä digitaalisiin ratkaisuihin byrokraattisen rasiinien minimoimiseksi, ja kehottaa komissiota tutkimaan uusia teknologisia ratkaisuja, jotka tukevat jäljitettävyyden toteuttamista ja parantamista globaaleissa toimitusketjuissa; muistuttaa, että kestävä lohkoketjuteknologia voi edistää tämän tavoitteen saavuttamista;
16. muistuttaa, että vaate- ja tekstiiliteollisuudessa, televiestintä-, matkailu- ja hoiva-alalla ja maataloudessa työntekijöiden enemmistö on naisia ja että heitä on tällaisilla aloilla usein miehiä enemmän matalapalkkaisissa tai heikosti arvostetuissa virallisissa ja epävirallisissa työsuhteissa; kehottaa siksi laatimaan sääntöjä, joissa edellytetään, että yritykset soveltavat sukupuolinäkökohdat huomioon ottavaa lähestymistapaa huolellisuusvelvoitteeseen ja harkitsevat nimenomaisesti, voivatko niiden toimet ja toiminnot vaikuttaa suhteettomasti naisiin, ja jos voivat, millä tavoin.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	27.10.2020
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 34 -: 3 0: 6
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Saskia Bricmont, Udo Bullmann, Jordi Cañas, Daniel Caspary, Miroslav Číž, Arnaud Danjean, Paolo De Castro, Emmanouil Fragkos, Raphaël Glucksmann, Markéta Gregorová, Enikő Győri, Roman Haider, Christophe Hansen, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Herve Juvin, Maximilian Krah, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Emmanuel Maurel, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Inma Rodríguez-Piñero, Massimiliano Salini, Helmut Scholz, Liesje Schreinemacher, Sven Simon, Dominik Tarczyński, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Jan Zahradil
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Svenja Hahn, Jean-Lin Lacapelle

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

34	+
ECR	Emmanouil Fragkos
GUE/NGL	Emmanuel Maurel, Helmut Scholz
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Daniel Caspary, Arnaud Danjean, Christophe Hansen, Danuta Maria Hübner, Gabriel Mato, Massimiliano Salini, Sven Simon, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler
RENEW	Barry Andrews, Jordi Cañas, Svenja Hahn, Samira Rafaela, Liesje Schreinemacher, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Udo Bullmann, Miroslav Číž, Paolo De Castro, Raphaël Glucksmann, Bernd Lange, Margarida Marques, Inma Rodríguez-Piñero, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt
VERTS/ALE	Saskia Bricmont, Markéta Gregorová, Heidi Hautala, Sara Matthieu

3	-
ID	Herve Juvin, Maximilian Krah
PPE	Enikő Győri

6	0
ECR	Geert Bourgeois, Dominik Tarczyński, Jan Zahradil
ID	Roman Haider, Danilo Oscar Lancini, Jean-Lin Lacapelle

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää